

Radio SlovenijaTavčarjeva 17, 1550 Ljubljana
tel.: +386 (0)1 475 23 30
daniyel.puslek@rtvslo.si**Daniyel Poslek**odgovorni urednik
1. programa - PRVI

Ljubljana, 15. 4. 2020

UMIK ODDAJE INTERVJU IZ SPLETNEGA ARHIVA

Na 1. programu Radia Slovenija smo v sredo, 8. aprila 2020, v terminu oddaje Intervju objavili pogovor z gospo Karin Rižner.

Po presoji vsebine sem ocenil, da ta ni skladna s profesionalnimi standardi naše medijske hiše, in sprejel odločitev, da oddajo umaknemo iz spletnega arhiva.

Oddaja ni skladna najmanj z 10. in 17. členom Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija, ki govorita med drugim o tem, da z oddajami ne smemo ogrožati zdravja ljudi, pa tudi, da je treba pred objavo vsa dejstva, ki vplivajo na zdravje ljudi, preveriti v posvetovanju s stroko.

Naj navedem nekaj segmentov in konkretnih navedb v oddaji:

- novinarka: *»Če je nekdo zdrav, skrbi za svoje telo, ali lahko recimo pije vodo, v kateri je kolera?«* in odgovor gostje: *»Ja, načeloma to drži. Seveda so tukaj še drugi dejavniki, koliko mikroorganizmov v tistem hipu še zmore imunski sistem držat pod kontrolo. Ampak bistvo vsega je, da imamo zdravo telo«.*
- sogovornica, ki v oddaji pove *»o virusih vem zelo malo«*, nato poda oceno, da *»Se spopadamo z zelo blagim virusom za veliko večino ljudi, in očitno si ga podajamo med sabo, ne samo tedne in mesece, verjetno celo leta. Mi pa zapiramo meje, pa šole, pa podjetja pa ne vem, kaj še vse«.*
- sogovornica na novinarkino iztočnico o razmerah v Italiji: *»Ampak mimo Bergama pa vseeno ne moremo. Tukaj pa je ena anomalija, podobno kot v Vuhanu na Kitajskem. Tukaj pa vseeno več ljudi zbolijo s težjim potekom bolezni«*, odgovori: *»Italija to doživlja vsako zimo«* in na vprašanje novinarke: *»Če primerjamo statistike umrlih v Italiji letos in prejšnja leta?«* odgovori: *»Ni nič višja. To lahko vidite iz evropske domače strani EuroMomo, ki je odlično orodje za spremljanje presežka umrljivosti, se pravi, zato jo uporabljajo to domačo stran in jo osvežujejo vsak teden z novimi podatki. In tam lepo vidite, da ni nikakršne razlike med to sezono in preteklimi tremi zimskimi sezonami«.* Gre za oceno, ki je ne potrjuje nobena uradna statistika.
- oznaka uradne medicine: *»Šolska medicina gleda na človeško telo mehanicistično. Kar pomeni, da poskuša se obnašati do človeškega telesa tako kot mehanik do svojega avtomobila oz. do avtomobilov svojih strank. "Tale del ne dela dobro, dajmo ga odvit, ga bomo zamenjal ali popravili. In potem bo spet vse v redu. "Tradicionalne medicine pa gledajo na telo kot na vrt, ga negujemo in potem je vse v redu. Če tega ne počnemo,*

potem ne moremo imeti zdravja in to je velikanska razlika med obema vejama medicine».

Čeprav je bil dogovor med novinarko in urednico, da se poišče tudi drugačne poglede na aktualno dogajanje, pa cilj oddaje ni bil poslušalcem podajati sporočil, ki bi utegnila kakor koli, posredno ali neposredno, ogrožati njihovo zdravje ali varnost, kar je eden od pomembnih elementov novinarske etike. Prav tako želimo biti posebej pozorni, da javnosti ne izpostavljam neutemeljenim, premalo raziskanim ali neznanstvenim argumentacijam, ki bi jih ta lahko razumela kot raziskana in dokazana znanstvena dognanja. Že iz navedenih odlomkov lahko sklenemo, da v tem pogledu oddaja ni v skladu s poklicnimi merili javnega medija.

Ne gre za prepovedane teme, kot želijo prikazati nekateri kritiki, gre za dejstvo, da tako kot ne smemo objavljati nepreverjenih informacij, ne smemo niti širiti neutemeljene znanosti, še zlasti, če bi ta lahko ogrožala varnost in zdravje kogar koli. Prav zato obstajajo novinarski standardi tudi za to področje.

Dodajam, da je varuhinja pravic poslušalk in poslušalcev RTV Slovenija večkrat poudarila (nazadnje v svojih poročilih za november in december 2019), da je javni medij, ko poroča o javnozdravstvenih vsebinah, dolžan v prvi vrsti slediti javnozdravstvenim smernicam, ki temeljijo na znanstveno podprtih strokovnih dognanjih. Po mnenju varuhinje je treba tudi dajati prednost znanstvenim in strokovnim dognanjem in dokazom pred laičnimi mnenji in interpretacijami teh dognanj.

Tudi po dodatnih razpravah v uredniški ekipi ocenjujemo, da radijsko predvajanje tokratne oddaje ni bilo v skladu s Poklicnimi merili in načeli novinarske etike, med drugim zato, ker se je vsebinsko odmaknila od teme, ki je bila vodilo za njeno pripravo.

Kot odgovorni urednik sem bil dolžan vsaj na spletnih platformah zagotoviti upoštevanje teh meril in načel, zato sem se odločil za umik opisanega Intervjuja iz spletnega arhiva. Tako sem ravnal v prepričanju, da je to najbolj odgovorno do javnosti in javnega zdravja ter v skladu z novinarsko profesionalnostjo.

Zavedamo se, da so mnenja o številnih temah v družbi raznolika, velikokrat nasprotujoča si, kontroverzna, in s tem ni nič narobe, vendar to ne zmanjšuje naše odgovornosti za upoštevanje osnovnih postulatov verodostojnega medija, javnega radia.

Danijel Poslek
Odgovorni urednik Prvega programa Radia Slovenija